

Metakognitiv trening (MCT)

MCT 2 A – Å trekke forhastede slutninger I

© Moritz, Woodward & Vaskinn (8|22)

www.uke.de/mct

Bruken av bilder i denne modulen skjer etter samtykke fra artist/opphavsrettshaver. Se slutten av presentasjonen for detaljer (artist, tittel).

Å trekke forhastede slutninger

- Vi foretar ofte kjappe vurderinger basert på svært kompleks informasjon i miljøet rundt oss.

Å trekke forhastede slutninger

- Vi foretar ofte kjappe vurderinger basert på svært kompleks informasjon i miljøet rundt oss.
- Noen ganger kommer vi fram til en konklusjon uten 100% bevis.

Å trekke forhastede slutninger

- Vi foretar ofte kjappe vurderinger basert på svært kompleks informasjon i miljøet rundt oss.
- Noen ganger kommer vi fram til en konklusjon uten 100% bevis.
- Man bør finne den gyldne middelvei mellom å:

Å trekke forhastede slutninger

- Vi foretar ofte kjappe vurderinger basert på svært kompleks informasjon i miljøet rundt oss.
- Noen ganger kommer vi fram til en konklusjon uten 100% bevis.
- Man bør finne den gyldne middelvei mellom å:
 - foreta en overilet beslutning (**risiko**: dårlig beslutning)
og

Å trekke forhastede slutninger

- Vi foretar ofte kjappe vurderinger basert på svært kompleks informasjon i miljøet rundt oss.
- Noen ganger kommer vi fram til en konklusjon uten 100% bevis.
- Man bør finne den gyldne middelvei mellom å:
 - foreta en overilet beslutning (**risiko**: dårlig beslutning)
og
 - være overdrevent nøyaktig (**ulempe**: tar for lang tid).

Slutninger uten 100% bevis

Hendelse	Forklaring	er det grunn til å tro det?
Det kommer røyk ut av vinduet	brann?	??? – Hva hadde du gjort?
En mann snøvler	full?	???

Slutninger uten 100% bevis

Hendelse	Forklaring	er det grunn til å tro det?
Det kommer røyk ut av vinduet	brann?	sannsynligvis – ordtaket: “Ingen røyk uten ild!” Ringt brannvesenet: unnlattelse er verre enn falsk alarm.
En mann snøvler	full?	???

Slutninger uten 100% bevis

Hendelse	Forklaring	er det grunn til å tro det?
Det kommer røyk ut av vinduet	brann?	sannsynligvis – ordtaket: “Ingen røyk uten ild!” Ringt brannvesenet: unnlattelse er verre enn falsk alarm.
En mann snøvler	full?	muligens – men det kan være mange andre forklaringer (f.eks. demens, slag). Hvis du ikke vurderer andre forklaringer kan du komme til å fornærme han (vise avsky).

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

domene	eksempel
politikk	???
medisin	???

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

domene	eksempel
politikk	Folk trekker ofte forhastede slutninger når de hører om et lovbrudd i media. De kan være raske med å attribuere visse motiver til gjerningspersonen basert på sitt eget politiske ståsted. Eksempel: Gjerningsperson og offer har forskjellig etnisitet eller religion. Mange mennesker mener at rasisme eller ekstremisme er hovedmotivet bak forbrytelsen. Noen ganger stemmer dette. Men i den offentlige debatt gjøres slike antagelser ofte for raskt og alternative forklaringer vurderes sjelden.
medisin	???

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

domene	eksempel
politikk	Folk trekker ofte forhastede slutninger når de hører om et lovbrudd i media. De kan være raske med å attribuere visse motiver til gjerningspersonen basert på sitt eget politiske ståsted. Eksempel: Gjerningsperson og offer har forskjellig etnisitet eller religion. Mange mennesker mener at rasisme eller ekstremisme er hovedmotivet bak forbrytelsen. Noen ganger stemmer dette. Men i den offentlige debatt gjøres slike antagelser ofte for raskt og alternative forklaringer vurderes sjelden.
medisin	Ett enkelt symptom → diagnose? Et enkelt krampeanfall misforstås noen ganger til å være epilepsi (anfallet kan også finne sted når noen som har drukket veldig mye alkohol slutter eller ved høy feber). På den annen side overses noen diagnoser fordi man ikke foretar en grundig diagnostisk vurdering (eks. kreft).

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

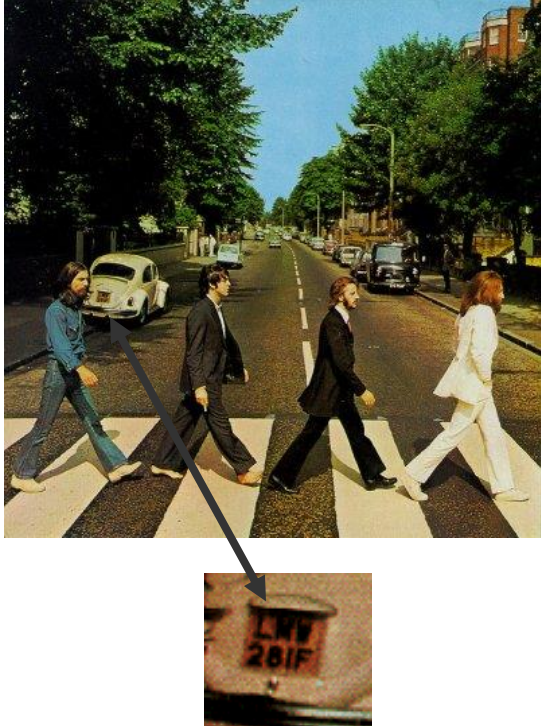
(se slutten av presentasjonen for en alternativ oppgave)

vandrehistorie	For & Mot	"Bevis"
Paul McCartney (Beatles) døde i en ulykke i 1966 og ble erstattet av en dobbeltgjenger	For: ??? Mot: ???	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

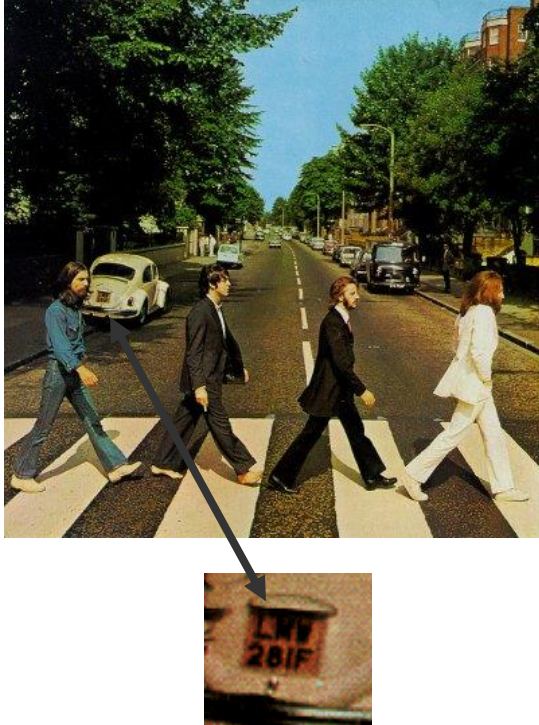
- Vandrehistorier -

vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Paul McCartney (Beatles) døde i en ulykke i 1966 og ble erstattet av en dobbeltgjenger	For: angivelig mer enn 70 skjulte tegn, noen på “Abbey Road”-coveret (til høyre): • Paul er barbent og likblek. • Paul er venstrehendt, men holder sigaretten i høyre hånd! • Bilskiltet “LMW” (se pil): “Linda McCartney Weeping” • Det sies også at basspillingen er annerledes etter 1966. Mot: ???	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

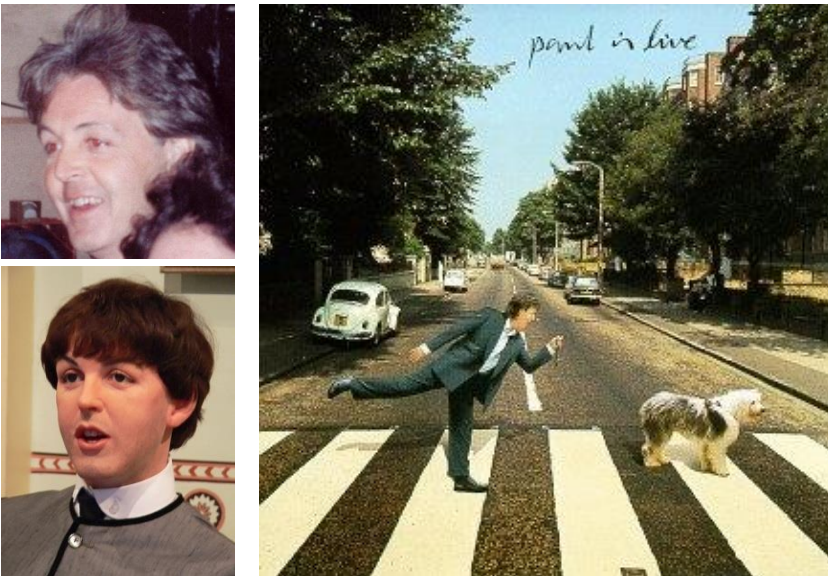
vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Paul McCartney (Beatles) døde i en ulykke i 1966 og ble erstattet av en dobbeltgjenger	For: angivelig mer enn 70 skjulte tegn, noen på “Abbey Road”-coveret (til høyre): • Paul er barbent og likblek. • Paul er venstrehendt, men holder sigaretten i høyre hånd! • Bilskiltet “LMW” (se pil): “Linda McCartney Weeping” • Det sies også at basspillingen er annerledes etter 1966. Mot: • Samme utseende og stemme. • Bevisene virker fabrikkerte, LMW kan stå for hva som helst. • Opprinnelse: vandrehistorien oppsto i 1969 fra en velregissert avisspøk.	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Ble Paul McCartney erstattet av en dobbeltgjenger?

McCartneys humoristiske respons til ryktene om sin egen død: et soloalbum med tittelen “Paul is live”. NB, coveret ligner Abbey road-coveret.

Nei!

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

???

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

- Ofte er de mye mer spennende enn virkeligheten!
- De er basert på påstander som er vanskelig å sjekke eller bevise (f.eks. at basspillinga til Paul McCartney hadde endret seg).
- De skjuler alternative forklaringer (f.eks. at LMW kan bety hva som helst).
- Vandrehistorier er noen ganger basert på fakta tatt ut av sin sammenheng. Betydningen av disse detaljene overdrives (McCartney er faktisk venstrehendt, men det betyr ikke at han ikke kan holde sigarettene med sin høyre hånd, f.eks. fordi fotografen ba han om det).

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

- Det er utallige historiske eksempler på at minoriteter og utstøtte har blitt falskt anklaget for ukontrollerbare, katastrofale hendelser. I middelalderen ble eksempelvis dårlige avlinger ofte forklart med heksekunst eller med at religiøse minoriteter sto bak.
- Disse enkle forklaringene reduserte spenning og frykt og ga en illusjon av kontroll.

Hvorfor gjør vi dette?

- Forskning viser at mange personer med psykose (men ikke alle!) foretar beslutninger på bakgrunn av lite informasjon.

Hvorfor gjør vi dette?

- Forskning viser at mange personer med psykose (men ikke alle!) foretar beslutninger på bakgrunn av lite informasjon.
- En slik beslutningsstil kan lett føre til feil. Derfor er det bedre å bruke en beslutningsstil som tar hensyn til all tilgjengelig informasjon.

Hvordan å trekke forhastede slutninger bidrar til feiltokninger under psykose – eksempler

Hendelse	Forklaring under psykose	Andre forklaringer
Du hører en sprakende lyd på telefonlinja.	PST avlytter deg.	Ødelagt telefonlinje; typiske lyder ved fjernsamtaler; utenfor dekningsområdet under en mobiltelefonsamtale.
Du hører "Toxic" av Britney Spears på radioen.	Hemmelig signal om et kommende kjemisk giftangrep (toksisk).	Radiostasjonen spesialiserer seg på popmusikk.
Hvitt støv på kjøkkenbordet som ikke var der tidligere.	Et forsøk på å forgifte deg med miltbrannbakterier; politiet har plantet narkotika for å få deg sperret inne i fengsel.	Noen har akkurat bakt; det har ikke blitt tørket støv på en stund.

Har noen et personlig eksempel å komme med?

Oppgave (1)

Nå skal du få se en serie med bilder. Først får du se kun èn detalj av bildet. Deretter blir en ny detalj lagt til. Dette fortsetter til hele bildet vises.

- Oppgaven din er å identifisere objektet.

Oppgave (1)

Nå skal du få se en serie med bilder. Først får du se kun èn detalj av bildet. Deretter blir en ny detalj lagt til. Dette fortsetter til hele bildet vises.

- Oppgaven din er å identifisere objektet.
- Forsøk å unngå såvel forhastet som svært treg beslutningstaking.

Oppgave (1)

Nå skal du få se en serie med bilder. Først får du se kun èn detalj av bildet. Deretter blir en ny detalj lagt til. Dette fortsetter til hele bildet vises.

- Oppgaven din er å identifisere objektet.
- Forsøk å unngå såvel forhastet som svært treg beslutningstaking.
- Diskuter bevis for og mot hvert alternativ.

Bilde 1

Flere alternative tolkninger gis.

Diskuter med de andre i gruppen hvor sannsynlig du synes hvert alternativ er og om du er sikker nok til å foreta en beslutning.

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

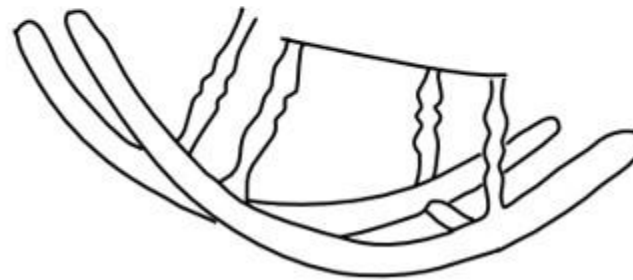
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

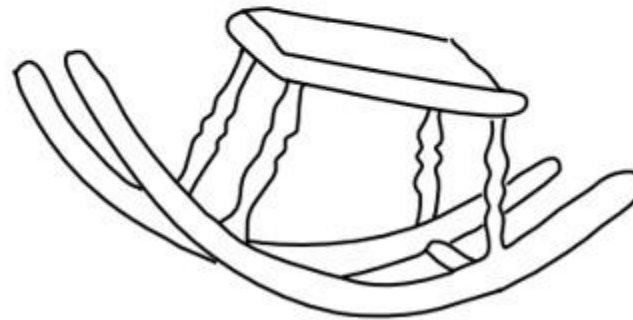
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

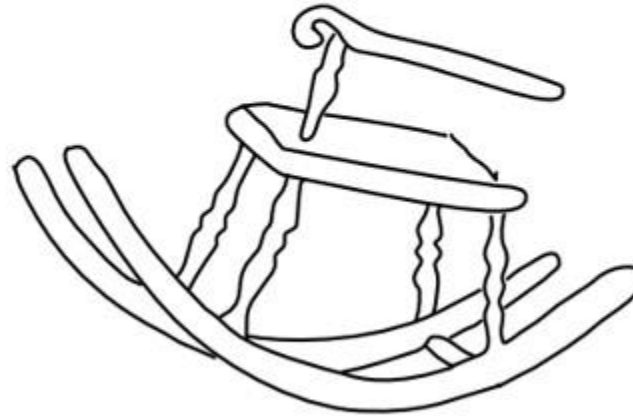
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

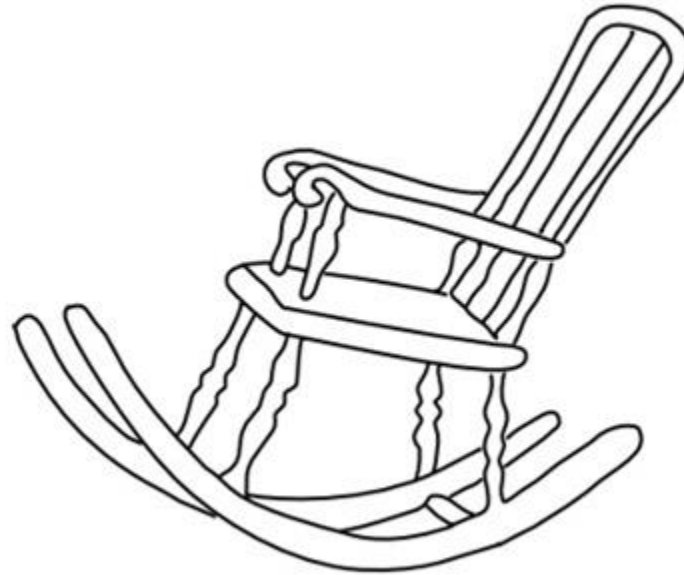
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

- smilende ansikt
- bolle
- båt
- slede
- gyngestol
- hodet til en elefant

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 2

Nå gis det ingen alternativer. Du må selv komme med forslag til hva bildet forestiller. Kom gjerne med flere alternativer. Diskuter dine vurderinger med gruppen.

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

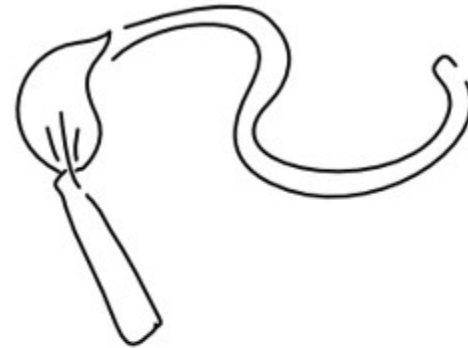

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

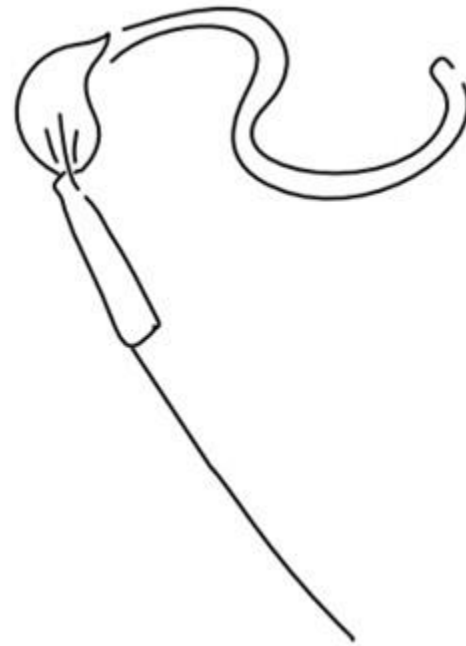

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

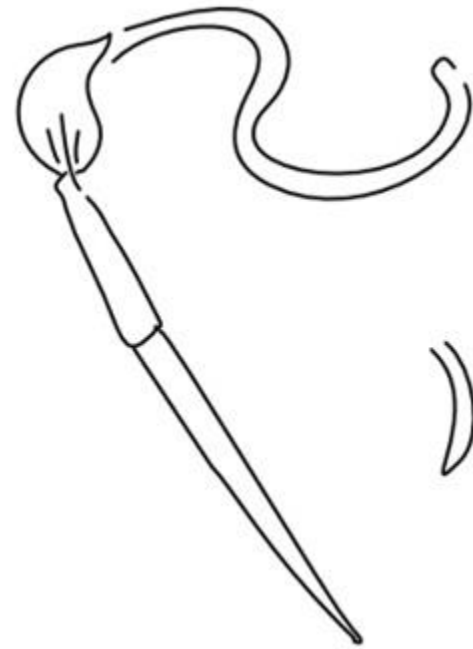

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

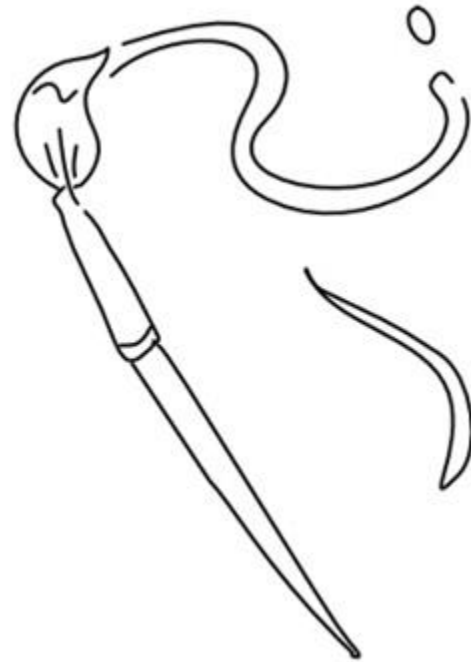

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 3

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

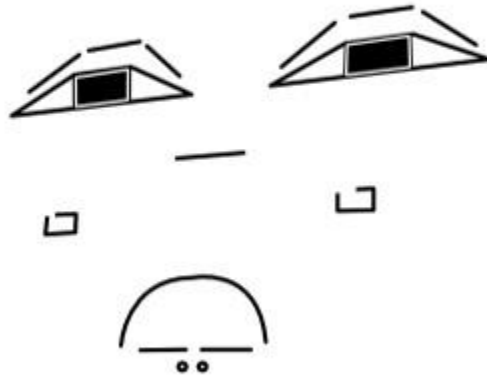

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

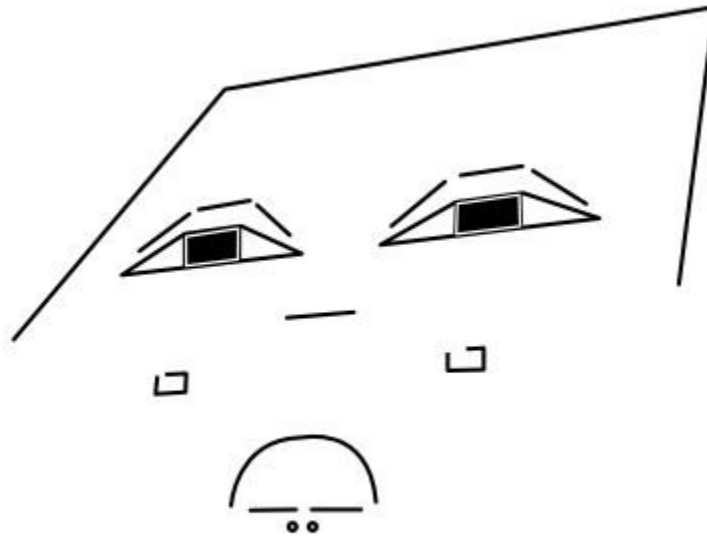

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

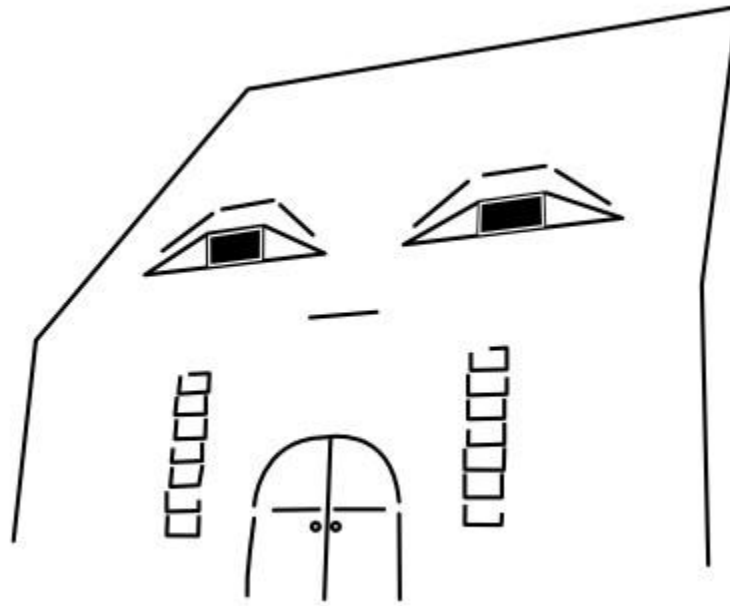

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

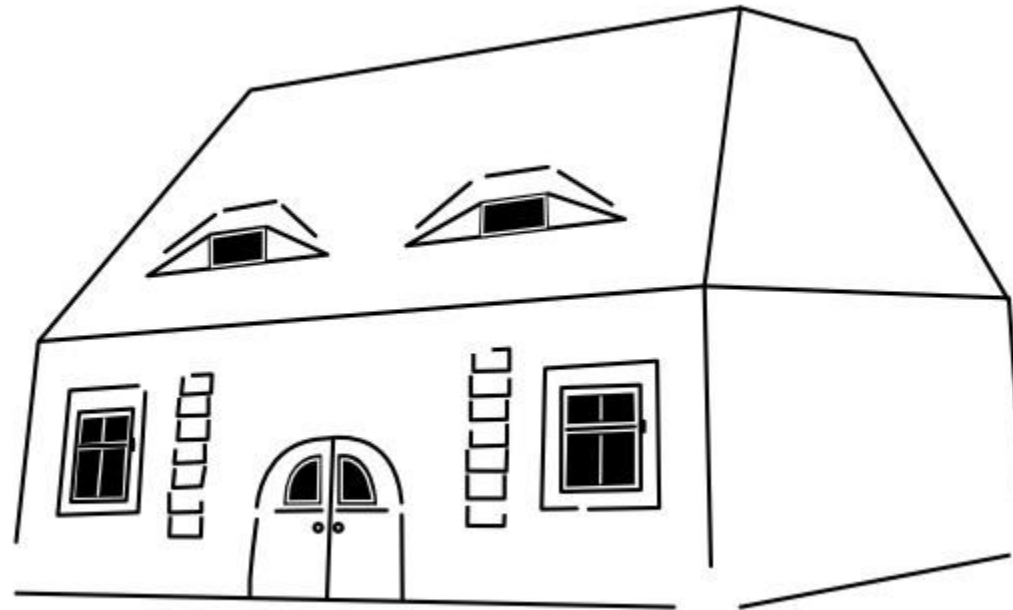

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

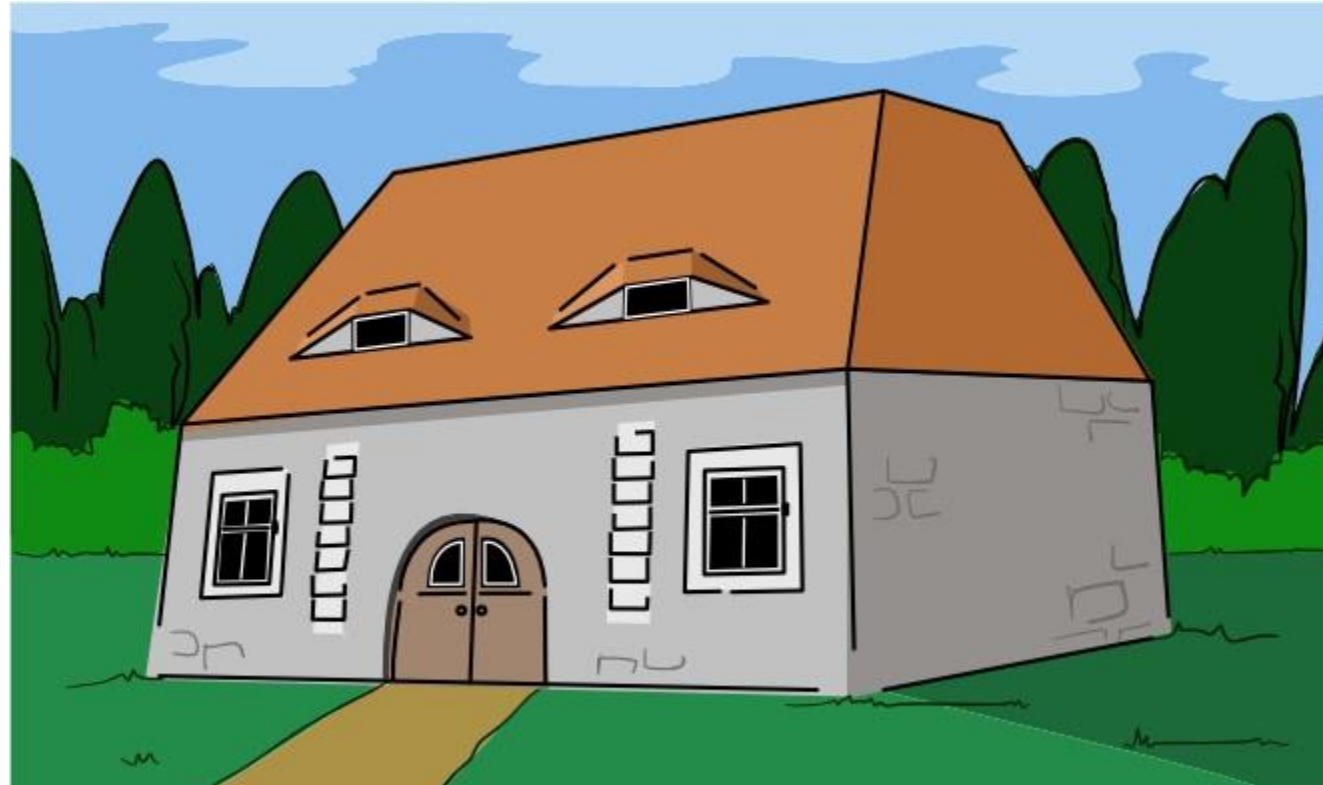

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 4

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

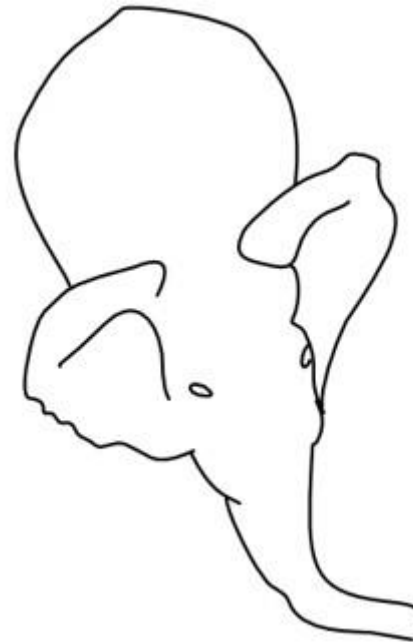

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

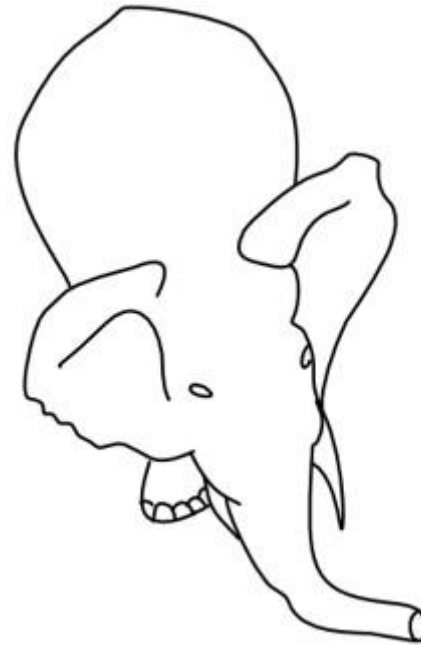

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

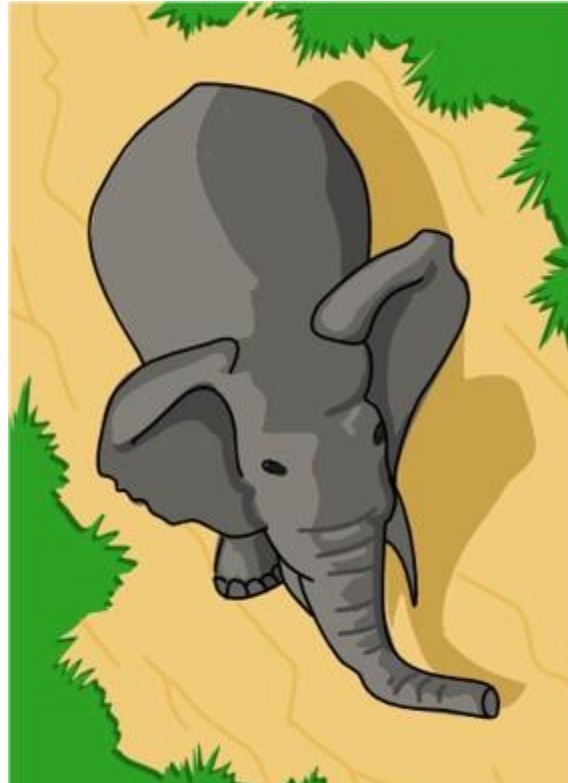

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hva kan det være som presenteres i dette bildet?

Hvor sikker er du?

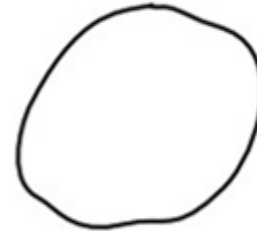
Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 5

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

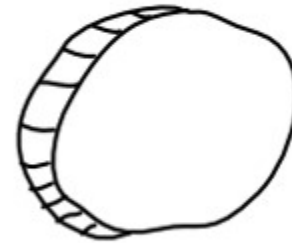

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandtvresompresenteresidettebildet?

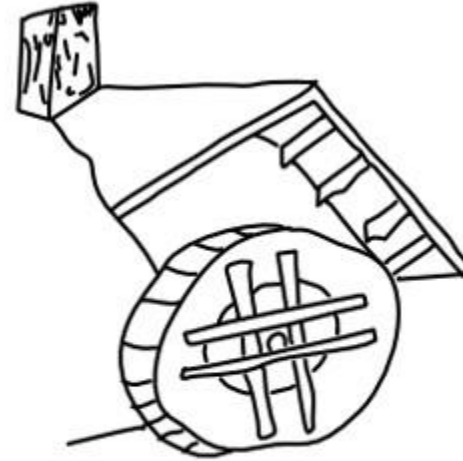

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

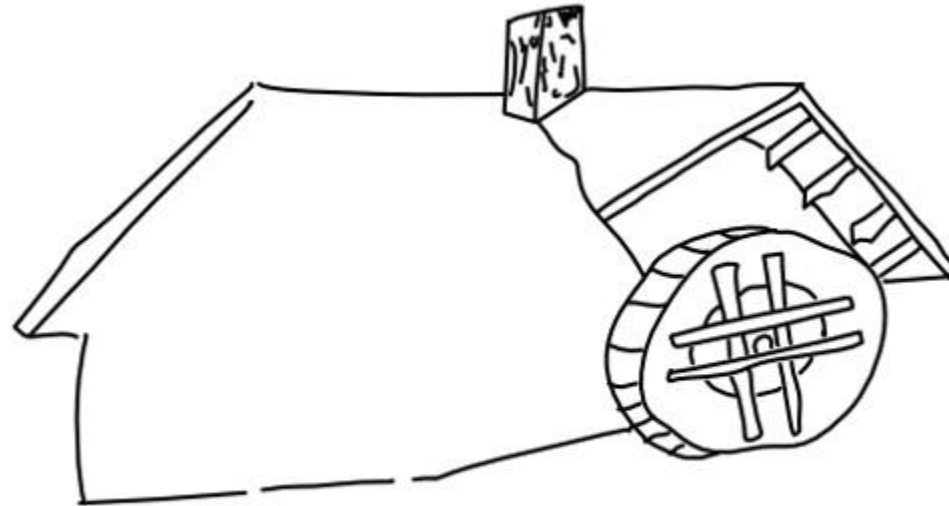

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

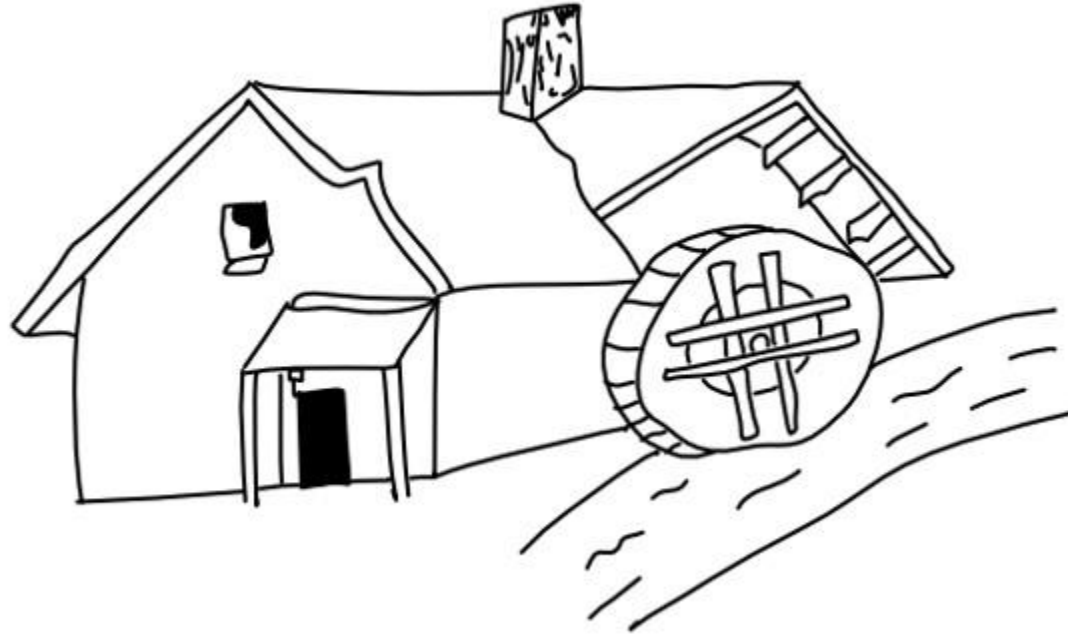

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

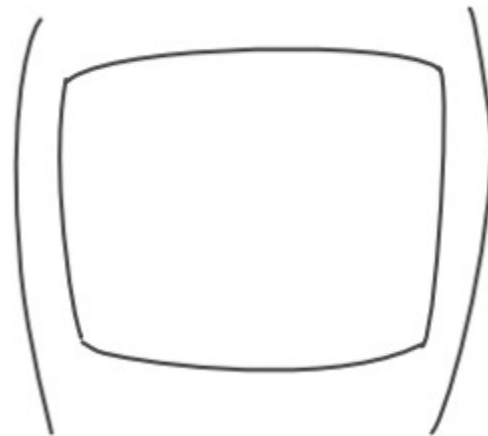
Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 6

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

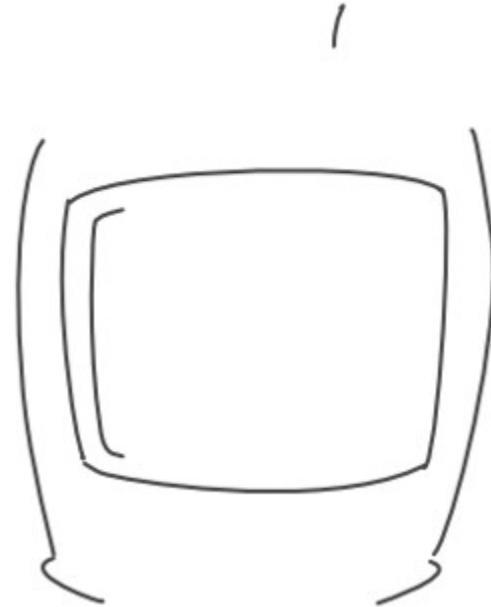

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

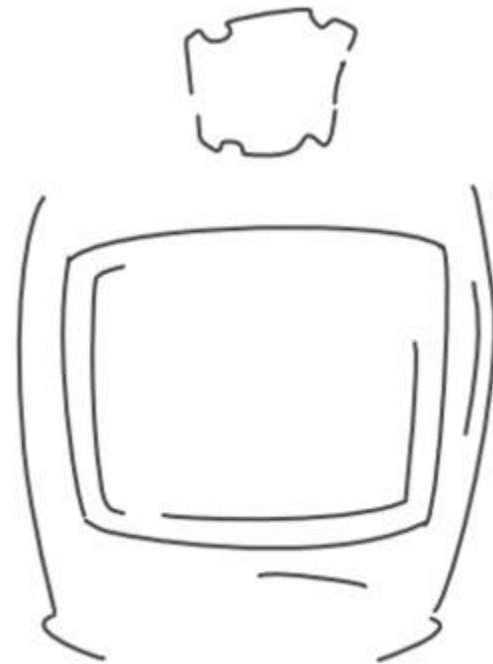

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

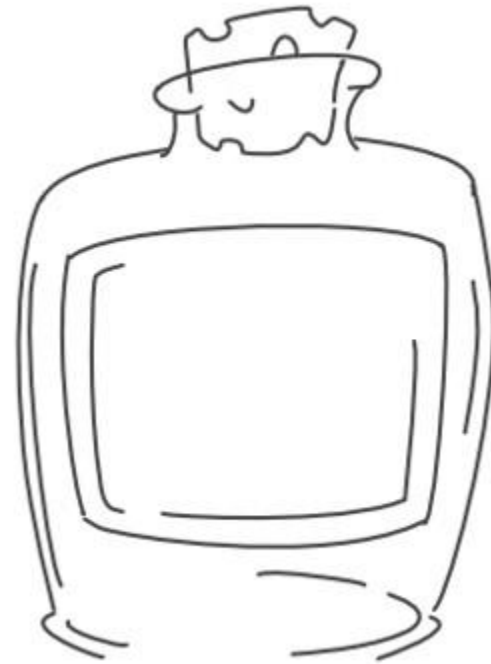

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

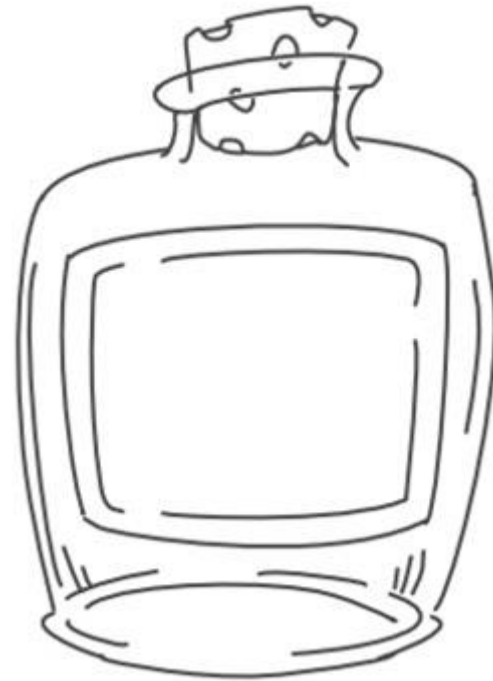

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

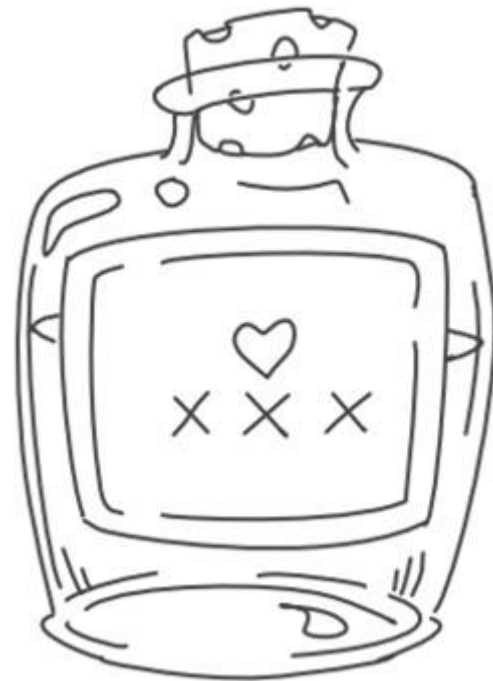

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

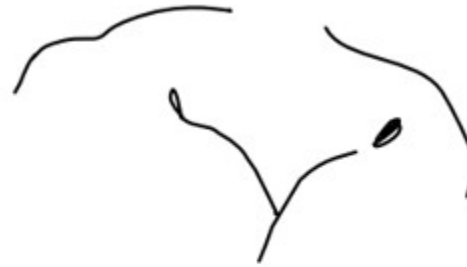
Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 7

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

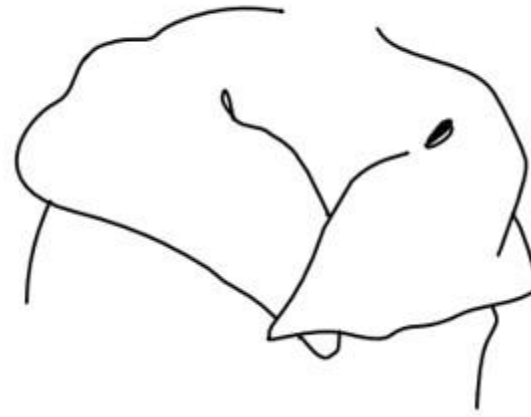

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandtvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

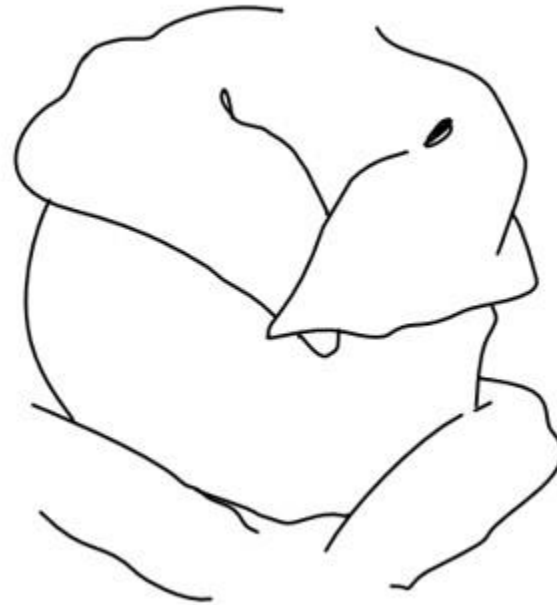

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Valgfritt: Videoklipp

valgfritt: presentasjoner med videoklipp som tar opp dagens tema er tilgjengelig på denne nettsiden:

http://www.uke.de/mct_videos

Etter å ha sett videoen kan dere diskutere den i forhold til dagens tema.

[For trenere:

Noen filmklipp inneholder språk som kan oppfattes som upassende for noen seere eller i noen kulturer. Se gjennom videoene før de vises]

Bilde 8

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sag
- gammel bro
- piggsvin
- gresstue
- drage
- gjerde
- fjellandskap
- øre

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 9

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

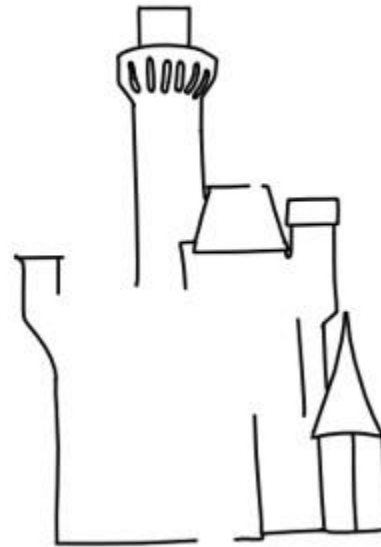

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

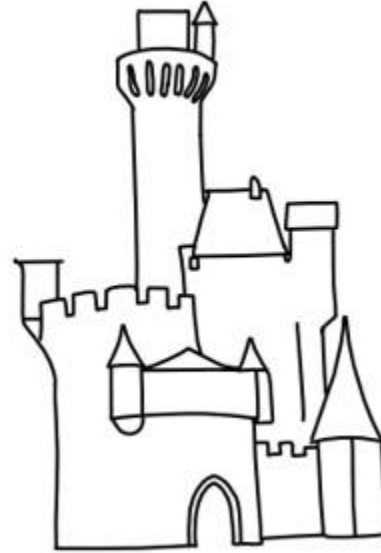

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

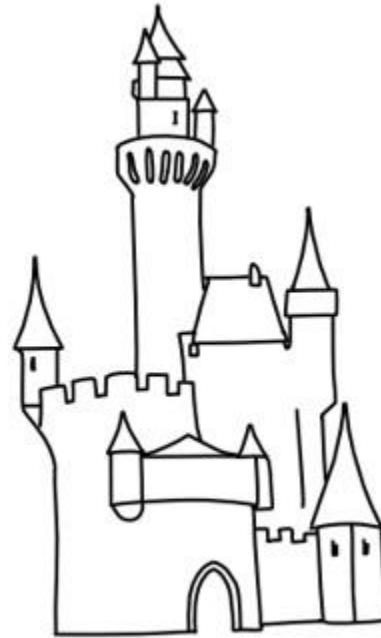

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandevresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 10

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- rep
- anker
- halssmykke med anheng
- slange
- papegøye
- spaghetti
- bønnestengel
- blomst
- motorvei

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 11

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

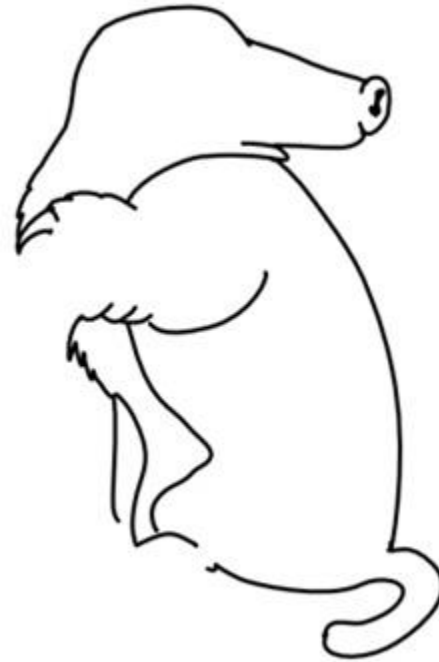

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

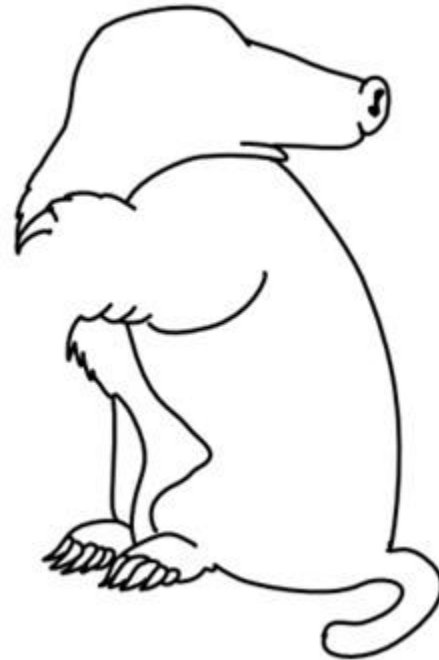

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Bilde 12

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

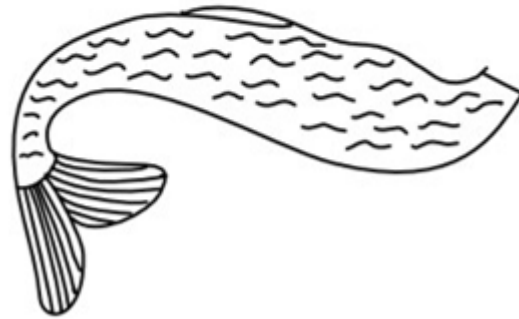
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

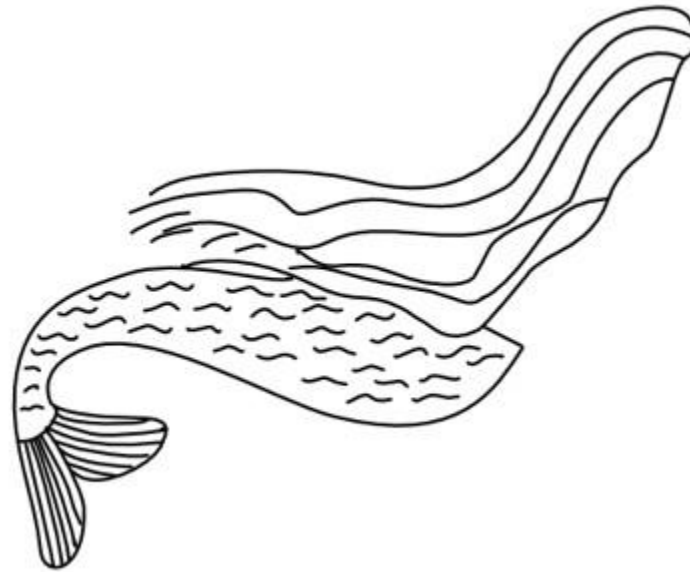
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

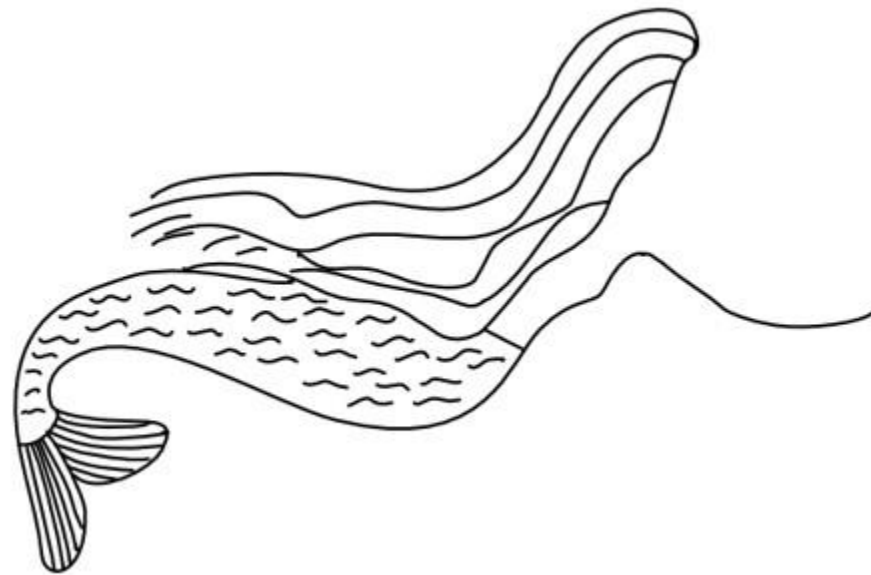
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

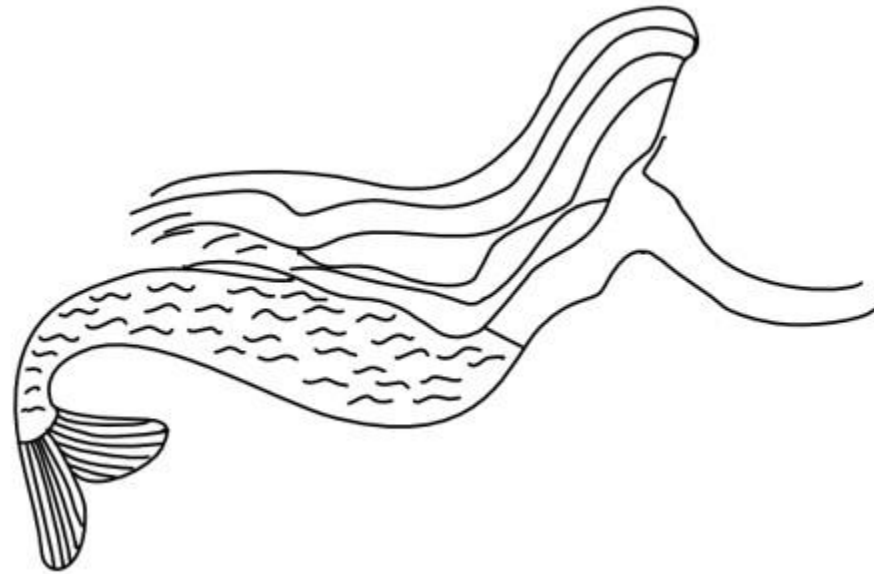
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

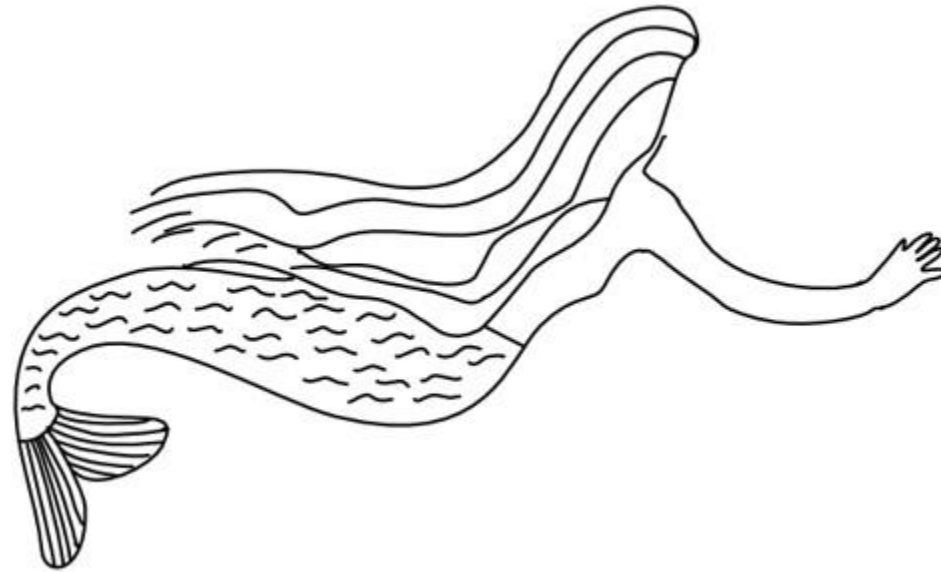
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

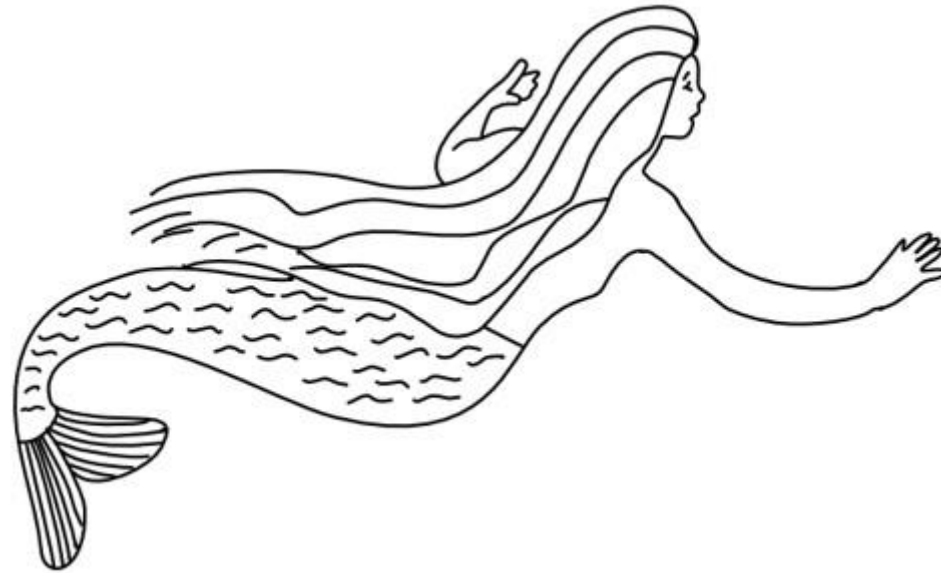
Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

Hvor sikker er du?

Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Hvakandetvresompresenteresidettebildet?

- sel
- mann med vinterklær
- blomst
- elvelandskap
- havfrue
- blekksprut
- harpe
- musling
- fisk

Hvor sikker er du?

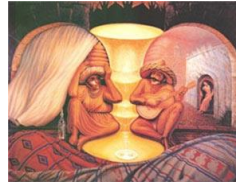
Ønsker du å foreta en beslutning nå?

Oppgave 2:

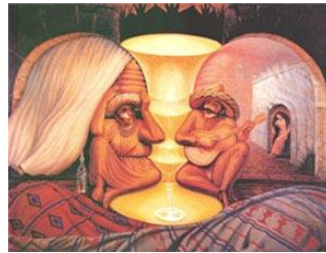

Hva ser du?

Hva ser du nå?

Et eldre par, et beger eller...?

Hva ser du?

Hva ser du?

Forhastede beslutninger fører ikke alltid til feil men forteller noen ganger kun halve historien!

Forhastede beslutninger fører ikke alltid til feil men forteller noen ganger kun halve historien!

Prøv å finne alle detaljer/figurer på de følgende bildene!

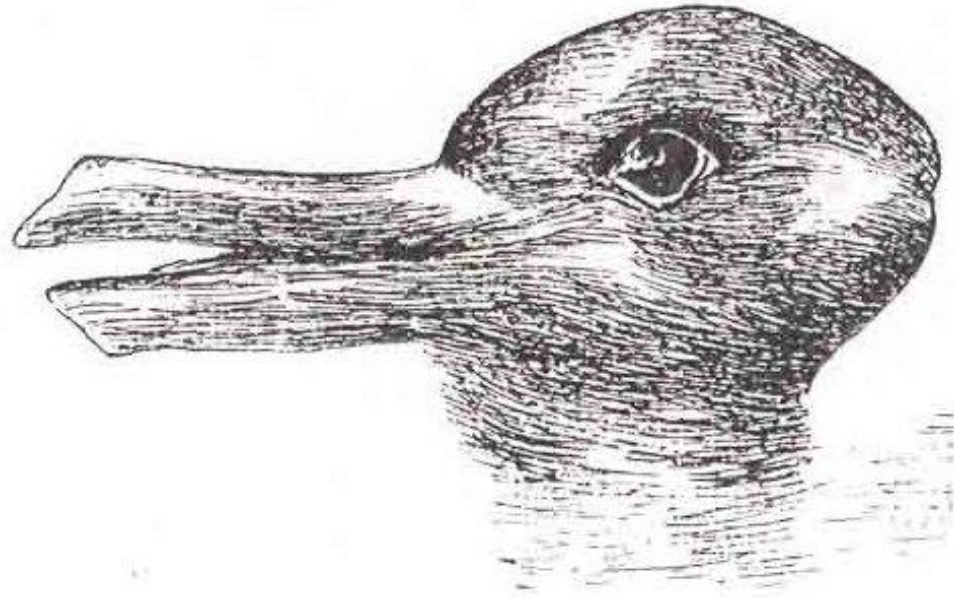

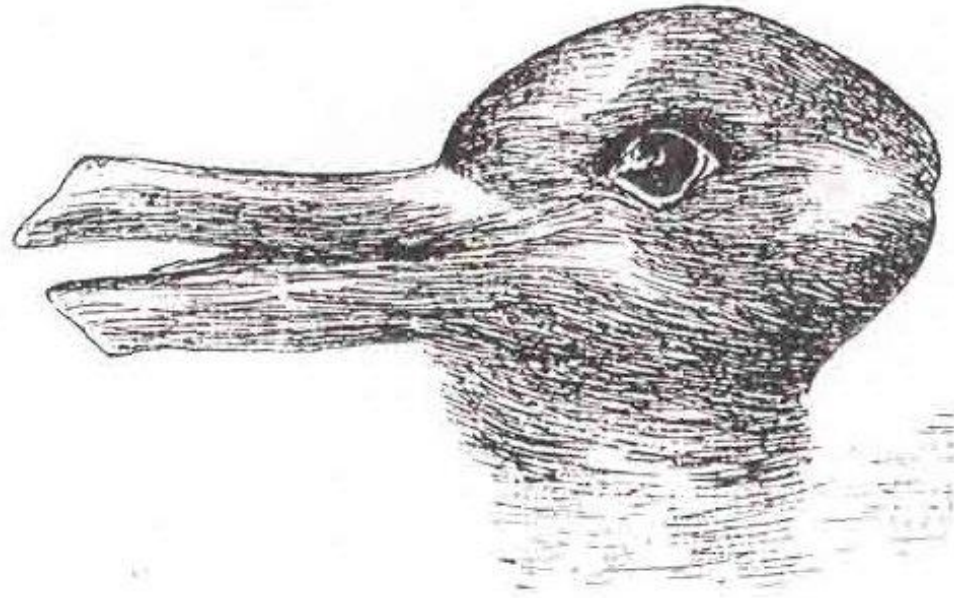
Eldre kvinne, ung kvinne, mann med bart?

Eldre herre eller rytter?

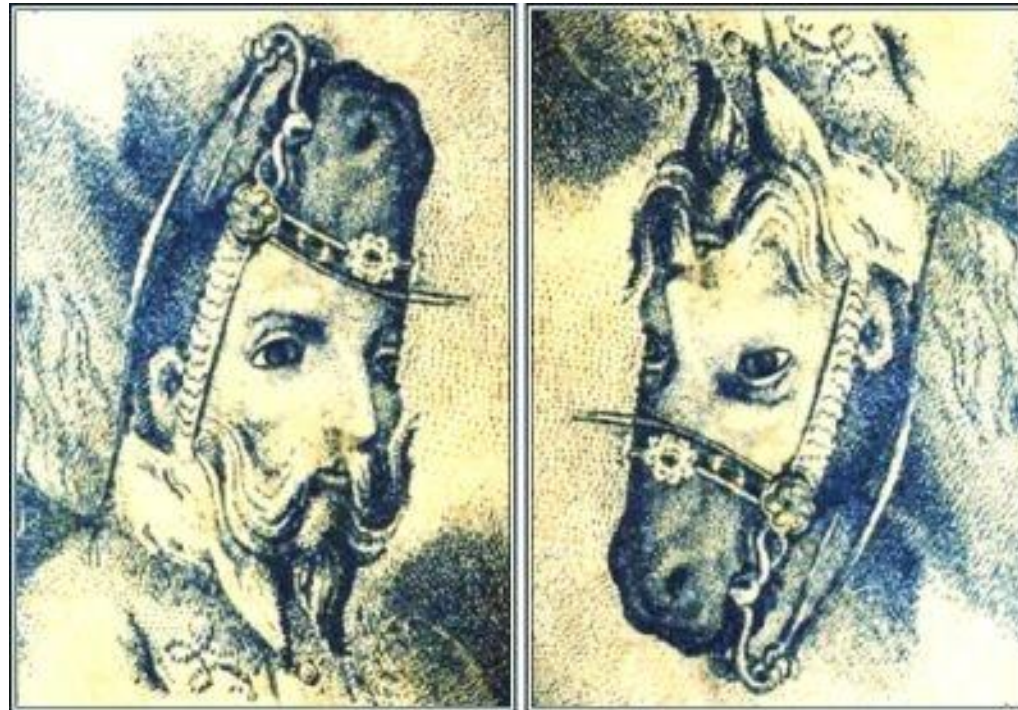

And eller hare?

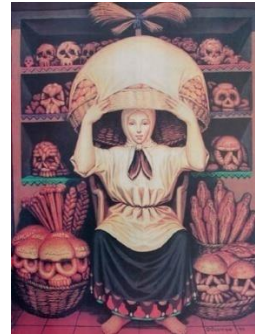

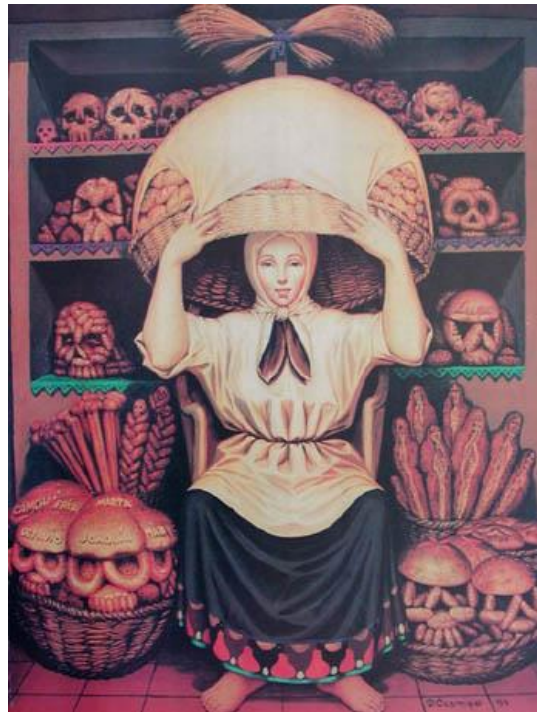

Hva ville du se hvis du snudde bildet oppned?

Hest eller rytter?

Hodeskalle eller bakeri?

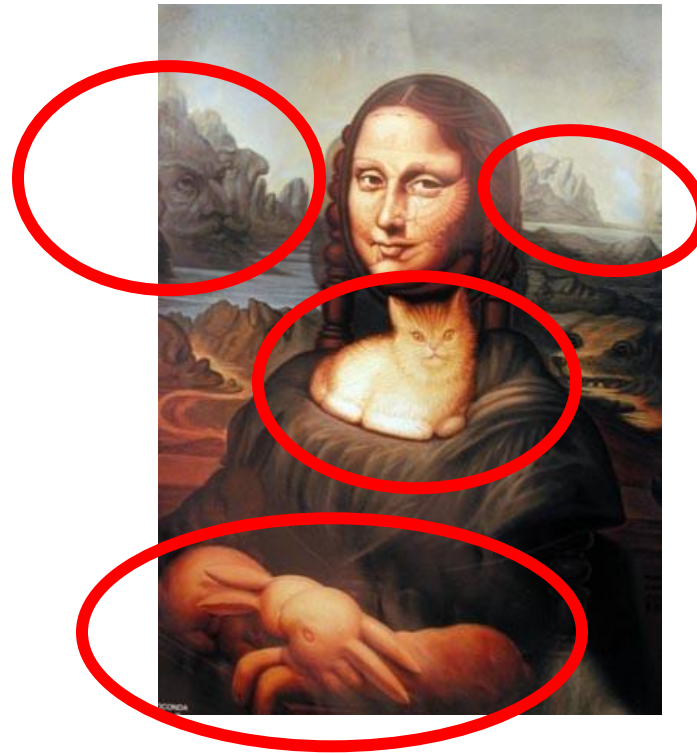
Hva ser du?

Prøv å oppdage alle detaljer!

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- De siste lysbildene demonstrerte at raske beslutninger kan føre til feil og at man ofte bare ser “halve sannheten”.

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- De siste lysbildene demonstrerte at raske beslutninger kan føre til feil og at man ofte bare ser “halve sannheten”.
- **Søk derfor så mye informasjon som mulig** og utveksle synspunkter med andre, spesielt hvis beslutningene som skal tas er viktige eller har dramatiske implikasjoner (f.eks. føle at naboen er ute etter deg → ikke angrip dine antatte fiender!).

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- De siste lysbildene demonstrerte at raske beslutninger kan føre til feil og at man ofte bare ser “halve sannheten”.
- **Søk derfor så mye informasjon som mulig** og utveksle synspunkter med andre, spesielt hvis beslutningene som skal tas er viktige eller har dramatiske implikasjoner (f.eks. føle at naboen er ute etter deg → ikke angrip dine antatte fiender!).
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).)

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- De siste lysbildene demonstrerte at raske beslutninger kan føre til feil og at man ofte bare ser “halve sannheten”.
- **Søk derfor så mye informasjon som mulig** og utveksle synspunkter med andre, spesielt hvis beslutningene som skal tas er viktige eller har dramatiske implikasjoner (f.eks. føle at naboen er ute etter deg → ikke angrip dine antatte fiender!).
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).)
- Det er menneskelig å feile – vært forberedt på muligheten for at du kan ta feil.

Overføring til det virkelige liv

Læringsmål:

- De siste lysbildene demonstrerte at raske beslutninger kan føre til feil og at man ofte bare ser “halve sannheten”.
- **Søk derfor så mye informasjon som mulig** og utveksle synspunkter med andre, spesielt hvis beslutningene som skal tas er viktige eller har dramatiske implikasjoner (f.eks. føle at naboen er ute etter deg → ikke angrip dine antatte fiender!).
- For hendelser som ikke er så viktige, kan vi like gjerne bestemme oss raskt (f.eks. velge et yoghurtmerke eller type kake, lottotal).
- Det er menneskelig å feile – vært forberedt på muligheten for at du kan ta feil.
- Baser viktige beslutninger på solide fakta. Rene gjetninger er “dårlige rådgivere.” Tenk alltid på hvilke konsekvenser en feil vurdering kan få.

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger.

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger.

Eksempel: Mens han er på en offentlig tilstelning, hevder Karl at han er Tysklands neste konge.

Bakgrunn: Karl fant en kongefigur inne i et kinderegge.

Men: Han har intet blått blod, monarkiet ble avskaffet i Tyskland for lenge siden; men fremfor alt: innholdet i kinderegget kan ikke betraktes som et uomtvistelig bevis!

Hva har dette med psykose å gjøre?

Mange (men ikke alle!) personer med psykose har en tendens til å trekke forhastede slutninger og til å danne ekstreme meninger.

Eksempel: Mens han er på en offentlig tilstelning, hevder Karl at han er Tysklands neste konge.

Bakgrunn: Karl fant en kongefigur inne i et kinderegge.

Men: Han har intet blått blod, monarkiet ble avskaffet i Tyskland for lenge siden; men fremfor alt: innholdet i kinderegget kan ikke betraktes som et uomtvistelig bevis!

Man må ta hensyn til mange biter av informasjon. Diskuter flere ulike forklaringer og meninger med mennesker du stoler på.

Takk for oppmerksomheten!

For trenere:

Vennligst dele ut regneark. Introduser vår app COGITO (last ned gratis).

www.uke.de/mct_app

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mkt. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the “fair use” policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der unten stehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
sprinsy	flickr	cover.beatles	CC	Abbey road
mharrsch	flickr	Beatle Paul McCartney 2	CC	The young Paul McCartney /Paul McCartney als junger Mann
Alan Light	flickr	Paul McCartney	CC	The older Paul McCartney/ Älterer Paul McCartney
Arbeitsgruppe Neuropsychologie	---	Black&white drawings of fragmented pictures /Schwarz-weiß Zeichnungen fragmentierter Bilder	Produced for the MCT/Anfertigung für das MKT; © Arbeitsgruppe Neuropsychologie	Various motives: rocking chair, elephant etc./Verschiedene Motive: Schaukelstuhl, Elefant etc.
---	American Journal of Psychology	Mother, father, and daughter	Copyright 1961 by the Board of Trustees of the University of Illinois. Used with permission of the University of Illinois Press	Old woman, young woman, man with mustache/Alte Frau, junge Frau, Mann mit Schnurrbart
Jastrow, J.	Popular Science Monthly, 54, 299-312	The mind's eye	public domain	rabbit-duck/Hase-Ente
Octavio Ocampo - Vexierbilder	rockypointcollectibles	Different pictures /Verschiedene Bilder	PP by rockypointcollectibles	---

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

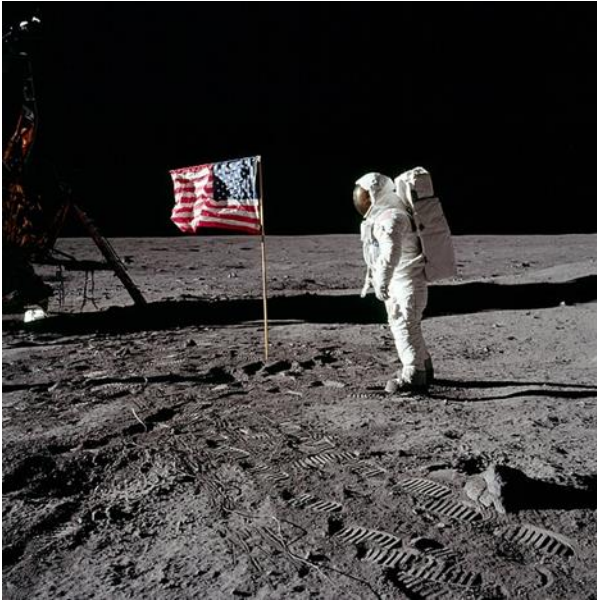
- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	Konspirasjonsteoretikere	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	Argumenter for?	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

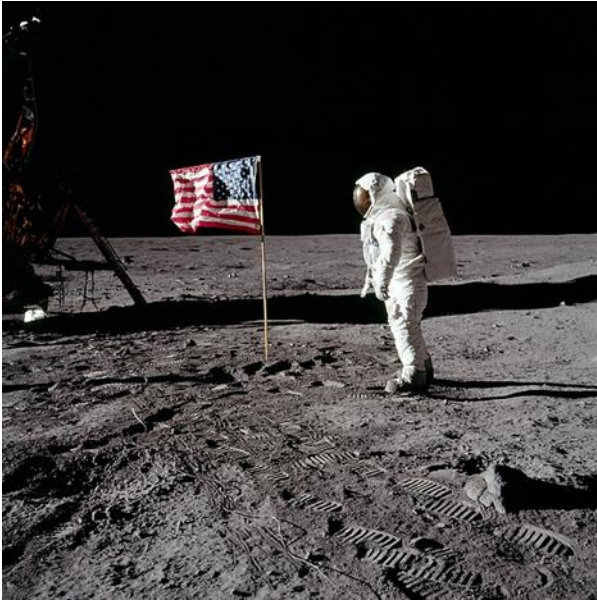
- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	Konspirasjonsteoretikere	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	USAs angivelige motiver: 1. “Teknologisk seier” i romkappløpet mot Sovjetunionen som tidligere hadde lyktes i å sende en satellitt ut i verdensrommet 2. Fjerne oppmerksomheten rundt krigen i Vietnam 3. NASA selv sto for bløffen fordi de var redd for at regjeringen skulle kutte budsjettstøtten	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	For: ???	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	For: 1. “Blafrende flagg”: umulig fordi det ikke er noen atmosfære/vær på månen 2. Bilder av en himmel uten stjerner og ujevne skygger tyder på produksjon i et filmstudio 3. Astronaut Armstrongs beskjed på radioen: Han svarte for raskt på president Nixons siste setning. Radiosignaler bruker lengre tid til jorden enn tiden det tok Armstrong å svare	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	Mot: ???	

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Vandrehistorie	For & Mot	“Bevis”
Månelandingen i 1969 fant angivelig aldri sted. Den var en bløff.	Mot: 1. Flaggets blafring skyldtes at stangen ble boret ned i månens overflate og en støttepinne som holdt flagget oppe i vannrett posisjon 2. Fotografier tatt om natten registrerer ikke svake lyskilder på grunn av eksponeringstiden → ingen stjerner 3. Ujevne skygger ble forårsaket av månens ujevne overflate 4. Intervjuet hadde blitt redigert slik at de opprinnelige pausene i dialogen mellom Nixon og Armstrong ble kuttet	

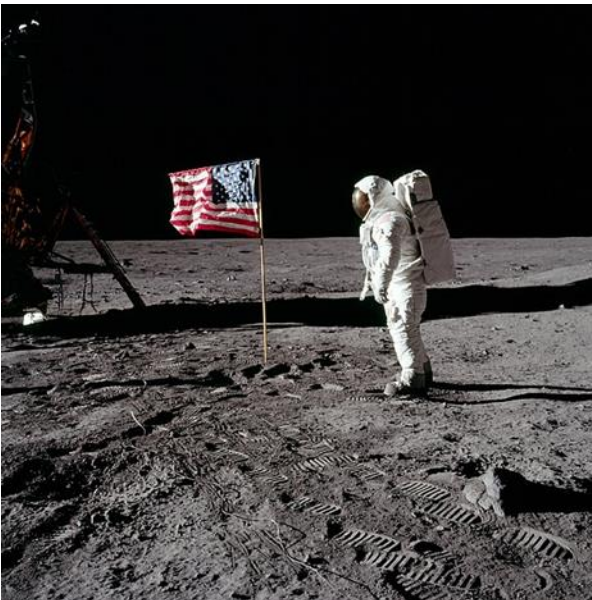

Å trekke forhastede slutninger: i praksis

- Vandrehistorier -

Bløffet den amerikanske regjeringen om månelandingen?

Nei!

Filmregissør Roland Emmerich (Independence Day):
“Månelandingen (...) var rett og slett for god. Slike ting var umulig å fremstille på film i 1960-årene. Selv med dagens utstyr ville dette by på problemer.”

Kilde: den tyske tv-stasjonen ZDF: “Vorsicht Verschwörung” (“Se opp for konspirasjoner”)

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

???

Hvordan oppsto denne vandrehistorien og andre konspirasjonsteorier?

- Ofte er de mye mer spennende enn virkeligheten.
- De er basert på påstander som er vanskelig å sjekke eller bevise og folk tror lett på dem (eksempelvis antyder et blafrende flagg at bilder har blitt tatt på jorden).
- De skjuler alternative forklaringer (f.eks. kan en himmel uten stjerner forklares av tekniske begrensninger ved nattfotografering).
- Vandrehistorier tar fakta ut av sin sammenheng og utnytter dem maksimalt.